

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Religion og Liturgie Svar paa Resensjonen over min Afhandling om Religion og Liturgi

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Religion og Liturgie Svar paa Resensjonen over min Afhandling om Religion og Liturgi", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1807_61-intro-shoot-idm148.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Reaktioner på Boisens forslag

Biskop Boisen indsendte sit liturgiforslag til kancelliet i august 1805 sammen med en skrivelse fra Sjællands biskop N.E. Balle, der anbefalede, at skriftet blev trykt, og at der blev nedsat en kommission til at behandle forslaget. Kommissionen blev nedsat i oktober 1805 og kom til at bestå af Balle selv, justitsråd C.L. Lassen og professor Friedrich Münter. Kommissionen lod Boisens forslag trykke og sendte det i høring hos præsterne i Danmark og Norge. Boisens plan blev herefter livligt debatteret. Der indkom 99 høringssvar (Glædemark 1948, s. 538). Desuden blev der publiceret en række selvstændige pjecer og tidsskriftartikler om emnet, herunder bidrag af to senere prominente personer, nemlig den senere stiftsprovst i København, H.G. Clausen, og den senere biskop over Sjællands Stift, J.P. Mynster.

* Andre selvstændige udgivelser var ved præsterne Peder Ditlev Faber, Lorenz Nikolai Fallesen, Thomas Martinus Braëm Galskjøt, Edvard Herlofsen, Victor Kristian Hjort, Jens Hornsyld, Hans Lange, Henrik Christopher Schmidt, Henrich Ussing og Andreas Wøldike.

De forskellige debattører var enige om at kritisere Boisens forslag omend på forskelligt grundlag. Forslaget blev således angrebet både fra rationalistisk og fra konservativ side. J.P. Mynster ønskede at bevare det gamle. Han mente ikke, at man ville vinde noget ved at tilpasse sig tidens tarv; traditionen ville blot blive udtyndet (Mynster 1806, s. 92). H.G. Clausen derimod tilsluttede sig Boisens fordring om, at gudstjenesten skulle være forståelig og tilpasse sig tiden, men han kunne ikke gå ind for forslaget af andre grunde. Han mente bl.a., at Boisen vægtede katekisationen alt for højt, og at bønnerne var formuleret i et upassende hverdagssprog. I det hele taget vurderede han planen som mislykket (Clausen 1806 s. 27). J.P. Mynster og H.G. Clausen repræsenterede således hver sin fløj i liturgidebatten: Den ene ville bevare den gamle liturgi, den anden ønskede en ny, men afviste at kunne bruge Boisens forslag.

Den nedsatte liturgikommission kom aldrig med noget endeligt forslag til en ny liturgi. Dens arbejde kan kun følges frem til maj 1807, hvor den bad om udsættelse af udarbejdelsen af sin betænkning (Glædemark 1948, s. 538). Når kommissionen fandt det vanskeligt at udforme en betænkning, var det formentlig fordi P.O. Boisens forslag mødte så bred modstand fra *både* de konservative *og* de rationalistiske præster, og desuden fordi kommissionens medlemmer ikke kunne blive enige indbyrdes (Glædemark 1948, s. 58).